

ČESKO-ANGLICKÉ GYMNASIUM
Třebízského 1010
370 06 České Budějovice

Historie židovské obce v Tučapech u Soběslavi

Středoškolská odborná činnost

Autor: Hana Pexová

Konzultant: PhDr. Jana Zahradníková

Obor: č. 16 Historie

Třída: septima

Školní rok: 2002/2003

1. dubna 2003 v Českých Budějovicích

Obsah

1. Úvod	3
2. Stručné dějiny Židů v Čechách.....	4
3. Historie obce Tučapy	7
3.1. Etymologie názvu obce.....	7
3.2. Dějiny obce do r. 1799.....	7
3.3. Bedřich Berchtold - lékař lidumil	8
3.4. Dějiny obce od r. 1824.....	9
3.5. Tučapy v Monografii okresu soběslavského od E. Smrže z r. 1930.....	11
4. Židovská obec v Tučapech	12
5. Karel Ančerl – nejslavnější tučapský rodák.....	13
6. Další židovské obce na Soběslavsku	15
6.1. Myslkovice.....	15
6.2. Přehořov.....	15
6.3. Pohoří.....	16
6.4. Stádlec.....	16
7. Osud soběslavských rodin Pollákových a Süssových.....	17
8. Závěr	20
9. Seznam literatury a pramenů	21
10. Seznam příloh.....	22

1. Úvod

Pro svou práci jsem zvolila téma Historie židovské obce v Tučapech na Soběslavsku. Židovskou tematiku jsem zvolila proto, že mě toto téma zajímá a chtěla jsem své znalosti týkající se této otázky prohloubit. V Tučapech, kde naše rodina vlastní dům a často toto místo navštěvuje, kdysi existovala židovská obec, a tak jsem se rozhodla zmapovat její historii. Dřívější přítomnost Židů dnes připomíná jen židovský hřbitov, který je neudržovaný a veřejnosti nepřístupný, místní synagoga byla přestavěna na sokolskou tělocvičnu. Pustila jsem se tedy do pátrání po historii zdejších Židů a oprášila tak jejich zapomenutou památku.

Ve své práci jsem se nejprve věnovala dějinám židovského etnika v Čechách vůbec a dále historii samotné obce. Pokračovala jsem dějinami židovské obce v Tučapech a připomněla nejslavnějšího zdejšího rodáka, světoznámého dirigenta Karla Ančerla, který byl židovského původu. Práci jsem zakončila krátkým seznámením s židovskými obcemi v okolí a příběhem soběslavské židovské rodiny Pollákových a Süsserových během nacistické okupace.

Použila jsem literaturu, která se věnuje Židům v Čechách obecně (viz Seznam použité literatury), periodika, Pamětní knihu a Kroniku obce Tučapy, dále oficiální internetové stránky obce, které lze nalézt na www.tucapy.cz. Také jsem navštívila specialistu na židovskou otázku PhDr. Jana Podlešáka z Jihočeské univerzity, jehož rady a připomínky mi pomohly při osvětlování židovské tematiky.

2. Stručné dějiny Židů v Čechách

Dějiny židovských obcí v Čechách a na Moravě začínají v období raného středověku. Židovští obchodníci na své cestě mezi Franskou říší a sousedními zeměmi přicházeli i do Prahy, která byla svou polohou přirozený střed území, sídlo knížete a stará křižovatka obchodních cest. O židovských obchodnících zde se zmiňuje zpráva arabsko-židovského kupce Ibrahima ibn Jakúba z let 965-966.

V průběhu dalších století se Židé zasloužili o rozvoj domácího obchodu i řemeslného podnikání. Pro hospodářský život země byla nepostradatelná jejich, v mnohém ovšem kontroverzní, činnost v oblasti peněžních vztahů. Až do první křížové výpravy (konec 11.stol.) bylo jejich právní postavení poměrně příznivé. Roku 1177-78 byla vydána privilegia Soběslava II., která zaručovala všem německým osadníkům značnou autonomii. První křížová výprava však měla pro Židy katastrofální následky; v Praze došlo r.1096 k pogromu, křižáci nutili Židy ke křtu a zabíjeli ty, kteří křest odmítli. I v průběhu dalších křížových výprav byli Židé přes zákazy a varování světských i církevních autorit znovu nuceni ke křtu a vraždění. Ve 12.-13. století se ideová motivace pogromů rozšířila a Židé byli nuceni čelit různým nařčením – vina z Ježíšovy smrti, šíření moru, otrava studní, rituální vraždy křesťanských dívek a dětí atd. R.1215 IV. lateránský církevní koncil potvrdil úplnou segregaci židovských obyvatel křesťanských zemí vyhlášenou r.1179 a přikázal jim nosit označení (zvláštní oděv, barevná znamení), zakázal provozovat řemesla, vlastnit půdu a byli vyčleněni do ghett.

R.1254 vydal Přemysl Otakar II. *Statuta Judaeorum*, která se stala základem židovského zákonodárství v Čechách a na Moravě až do konce 18.stol. (útok proti Židům a jejich majetku byl chápán jako útok proti královské komoře a jakékoliv porušení tohoto prohlášení bylo trestáno). R.1262 Statuta potvrdili i Lucemburkové (Jan neznámo kdy, Karel IV. r.1356), kteří v podstatě pokračovali v přemyslovské židovské politice. Právě za jejich vlády se však projevil hlavní nedostatek dosavadních zákonů, v nichž se Židům přiznávalo právo jako jednotlivcům, ale nezaručovala se ochrana obyvatel jako celku. Ovšem Karel IV. se snažil upravit právní postavení Židů ještě v zákoníku *Maiestas Carolina*, který ale nikdy nevešel v platnost, kde navrhoval dokonce Židům držbu vladyckých nebo jiných svobodných vesnic, z kterých měli odvádět peníze do královské komory. Uznal také prospěšné služby, které mu Židé dříve

prokázali. Václava IV. označují dobové záznamy za „přítele kacírů“, ovšem nic mimořádného k jejich prospěchu neudělal, r.1385 dokonce zrušil židovské dluhopisy a r.1389 došlo k pogromu v pražském ghettu.

Husitská revoluce načas uvolnila některá jejich omezení – byli zbaveni zvláštního označení, v omezené míře jim bylo dovoleno užívat různých řemeslných znalostí, směli se usídlit na venkově, řada Židů husity finančně podporovala. Od počátku husitského hnutí se ale Židé stále víc dostávali pod pravomoc panstva a měst, což se nezměnilo ani v době vlády Jiřího z Poděbrad a po něm Vladislava Jagellonského. Města se tak později stala hlavní protižidovskou silou. Za Ludvíka Jagellonského byla situace Židů stejná jako za Vladislava II., tedy „ve stavu prozatímního trpění, ač nikdy zcela beze strachu před útoky loupežné chátvy“.

R.1541 Ferdinand I. Habsburský pod tlakem šlechty vydal prohlášení o vyhnání Židů ze země a od r.1551 byli povinni nosit označení na oděvu (žluté kolečko). Maxmilián II. (1564-1576) však potvrdil Židům stará privilegia a vyslovil slib, že nebudou ze země vyháněni, a uvolnil některá omezení jejich obchodu a podnikání. Avšak protižidovský tlak měšťanů neustával ani po vydání tohoto prohlášení, ani po té, co je potvrdili Rudolf II. (r.1577) a Matyáš (r.1611), kteří byli vůči Židům velmi tolerantní, a proto byla v této době jejich situace velmi dobrá. Ferdinand II. (1620-37) přidělil Židům privilegia, čímž zlepšil jejich právní postavení, avšak tato prohlášení vzbudila velkou nevoli měšťanů. V průběhu třicetileté války zůstalo jejich právní postavení bez větších výkyvů, avšak jednotlivé obce bývaly v ohrožení často, o čemž svědčí dokumenty z let 1628, 1630 a 1642, v nichž Ferdinand II. a jeho následník Ferdinand III. zakázal Židy násilně vyhánět. R.1648 potvrdil starší privilegia udělená Židům a přidal k nim další výsady týkající se řemesel, vnitřního obchodu a osídlení. R.1650 došlo k radikálnímu zásahům – český sněm vydal usnesení, kterým bylo Židům omezeno podnikání, a Ferdinand musel souhlasit, jelikož popud vyšel od vídeňské vlády. Toto zhoršení situace však nebylo překvapením; tolerance Habsburků vůči Židům byla nezbytná – za dlouhé války potřebovali mít židovský obchod a finance na své straně.

Úpadek válkou podlomeného hospodářství se ale prohluboval, Židé tak začali být na překážku a museli ze země odejít. Za vlády Karla VI. pokračovaly snahy úřadů o snížení počtu židovského obyvatelstva, a aby se jejich konečný počet udržel, byl r.1727 vydán tzv. *familiantský zákon*, který představoval značná omezení v rodinném

životě Židů, který oni sami pokládali za jednu z nejvyšších hodnot. Dalším zásahem byl tzv. *translokační reskript* z r.1726, jímž byli Židé znovu soustředěni do ghett. Ačkoliv byly tyto zákony kruté, zachránily Židy před vypovězením ze země. Marie Terezie (1740-1780) byla vůči Židům velmi radikální a nechala je všechny ze země vypovědět. Jako hlavní důvod byla uvedena jejich údajná spolupráce s Prusy, se kterými Marie Terezie válčila. Toto nařčení se však nikdy nepotvrdilo.

R.1781 vydal Josef II. (1780-90) tzv. *toleranční patent*, kterým povolil Židům věnovat se bez omezení obchodu, řemeslu i zemědělství, byla zrušena povinnost nosit zvláštní označení a bylo jim dovoleno studovat na všech fakultách univerzit (kromě teologických). Rovnoprávnost Židů s ostatním obyvatelstvem byla v Čechách uznána teprve *první rakouskou ústavou* r.1848. *Prosincovou ústavou* r.1867 byla odstraněna jedna z posledních středověkých restrikcí; bylo jim povoleno bez omezení vlastnit a nájímat půdu. Těmito zákony byla završena tzv. emancipace Židů v českých zemích.

V 70.letech 19.století přibývalo židovských spolků a institucí, jejichž cílem bylo dosažení českožidovské kulturní asimilace. R.1876 byl založen Spolek českých akademiků – Židů, r.1884 spolek Or tomid (Věčné světlo), r.1893 Národní jednota českožidovská atd. Největšího rozvoje dosáhlo českožidovské hnutí po vzniku Československé republiky r.1918. Na počátku 20.stol. si výsadní postavení v židovské komunitě udržela němčina. V této době pražská německá literatura, jejíž autoři byli převážně Židé, dosáhla světového věhlasu (Franz Kafka, Max Brod...). Příslušníci všech židovských hnutí i představitelé moderní kultury se podíleli na rozvoji nové Československé republiky.

Podepsáním Mnichovské dohody 30.9.1938 přišlo Československo o pohraniční území a o „křišťálové noci“ 9.-10.11.1938 zde bylo zničeno 35 synagog a řada židovských hřbitovů, do zbytku republiky uprchlo 25 000 Židů. V době obsazení českých zemí se zde nacházelo 118 000 židovských obyvatel. Museli odevzdat soupis veškerého majetku, vzácnosti uložit do bank a jejich účty byly vázány. Byli vyloučeni z většiny oblastí veřejného života a správy, ze zaměstnání a všech spolků, děti nemohly chodit do školy a r.1941 byly uzavřeny všechny synagogy. Do tohoto roku se podařilo emigrovat 26 000 Židů, 89 000 jich bylo deportováno od r.1941 do r.1946 do koncentračního tábora Terezín. Po skončení 2.světové války byl počet židovských obyvatel posílen přistěhovalci z Podkarpatské Rusi. Bylo obnoveno 52 židovských

náboženských obcí a v r.1950 žilo v Československu 18 000 Židů, další vlna emigrace však proběhla v r.1968 (6000 osob). Dnes jsou náboženské obce v řadě měst (Praha, Brno, apod.) a Praha je sídlem Federace židovských obcí v České republice.

3. Historie obce Tučapy

3.1. Etymologie názvu obce

Jméno bývalé osady bylo odvozeno od vlastnosti obyvatel, tu čapěti = na bobku seděti. Obyvatelé jsou potomci kmene Doudlebů, což dokazuje mnoho společných zvyků o Velikonocích či masopustu - říká se jim "Chrušťáci" (od slova "chrust" = chrastí v okolních lesích). Podle jiných zdrojů je ovšem název odvozen od tzv. čapů či čepů - výpustí v rybníce, v povědomí lidí je zase spíše známá varianta s čápy (Tučapy = „tu čápi“), což podporuje čapí hnízdo na komínu na kraji vsi a socha čápa v místním parčíku.

3.2. Dějiny obce do r. 1799

První písemná zpráva o Tučapech pochází z roku 1354 a hovoří o jakémisi knězi Vlčkovi, zdejším rodákovi. Místní kostel sv. Jakuba byl vysvěcen již v 50.letech 14.století. Obec je kolébkou a prvotním sídlem rodu, který přijal jméno Tučapové z Tučap a byl v příbuzenském vztahu s rodem Drslaviců, rozvětveným po celých Čechách. Tučapové z Tučap měli v erbu polcený štít červené a stříbrné barvy, jehož jedna polovina měla šikmé polokruhy. V klenotu pak byla dvě křídla, z nichž jedno mělo také šikmé pruhy.

Ves Tučapy tehdy patřila k rožmberskému hradu Choustníku, zdejší tvrz se poprvé připomíná v roce 1404, kdy na ní sídlil **Kunrád z Tučap**, který měl značné jmění, byl Husovým přívržencem a svou pečeť připojil na stížný list kostnickému koncilu. Zejména jeho syn **Václav z Tučap** se účastnil tehdejších politických a válečných událostí. V roce 1511 prodal Václav tvrz, dvůr i ves **Petru Beranovi** a jeho dcera pak zboží věnovala svému muži **Janu Špulířovi z Jiter**. V druhé polovině 16.století drželi

Tučapy Dvorečtí z Olbramovic a na Tučapech. Na konci 16.století získali Tučapy opět Špulířové z Jiter, ale pro účast v protihabsburském povstání v letech 1618-1620 byl **Václavu Špulířovi** majetek zkonfiskován. Teprve když jeho synové přestoupili ke katolické církvi, byl jim majetek navrácen. Syn Jáchym, který převzal tvrz s dvorem a vsí, byl posledním členem tučapských rytířů. Zemřel r.1678. R.1693 zde byla postavena první škola. **Josef Antonín Obytecký z Obytec**, rada dvorního a zemského soudu, přestavěl koncem 17.st. tvrz na zámek (v soudním odhadu z r.1813 byl popsán jako budova o dvou křídlech s třemi nárožními věžičkami), dále nechal postavit na počest narození dcery r. 1695 kostelík sv. Maří Magdaleny (tzv. "Zámeček", později myslivna) a založil také rybník Pokoj. Zemřel r. 1706. Majetek zdědila Jáchymova dcera, která byla podruhé provdána za **Františka Josefa Matyášovského**, rytíře z Matyášovic. V té době, přesně 21.září, zachvátil celou obec strašný požár. Na to rytíř Matyášovský nechal nově zbudovat zdejší kostel, který r.1719 vyhořel (nalezneme zde náhrobní kameny Dvořeckých, Obyteckých a Bloewensteinů). Jinak nebyl dobrým hospodářem, a proto prodala vdova podíl na Tučapech své dceři **Marii Magdaleně Malovcové**, která již vlastnila polovinu statku. V roce 1760 Tučapy koupil hrabě **František Adam Vratislav z Mitrovic**, ale nedodržel platební podmínky, a tak se Tučapy dostaly dražbou v držení **Jiřího Vavřince z Escherichu** (1767 – 1797). V roce 1799 koupil Tučapy od nástupce pána z Escherichu říšský hrabě **Prokop Berchtold**, svobodný pán z Uherčic.

3.3. Bedřich Berchtold - lékař lidumil

Syn Prokopa Berchtolda Bedřich (1781-1876) byl známý učenec, lékař a vlastenec. Hrabě Bedřich měl hlavu plnou ideálů a v době nepřetržitých válek toužil pomáhat lidem. Vystudoval v Praze lékařství, procestoval střední Evropu a znal se s mnoha známými vědci, vzdělanci a vůbec osvícenými lidmi. Úzké přátelství jej spojovalo s vynikajícím přírodovědcem hrabětem Kašparem Šternberkem a s bratry Preslovými měl společnou zálibu v botanice. Do Tučap přišel splnit své poslání lékařské. Do roku 1815 tu provozoval lékařskou praxi a brzy se stal známým po širokém okolí (r.1830 postavil poblíž tučapské myslivny léčebnu pro choromyslné). Ve volném čase se toulal po celých jižních Čechách a všímal si hlavně květin. Botanika mu učarovala a vědecká

nátura mu nedovolila jen tak bloumat po lukách a opájet se zvuky, světly a stíny a přírodou vůbec. Ze svých vycházek si přinášel kořist a ve své zámecké komnatě z ní kouzlil vědecké botanické články. Posílal je bratřím Preslům do jejich velkého díla *Flora Čechica* i jinam a jeho odborná prestiž stoupala.

Právě v Tučapech se z mladého osvíceného šlechtice zrodil lékař a vědec, který se stal jedním z největších zjevů generace národních buditelů, byl jedním ze spoluzakladatelů Národního muzea. V roce 1820 začal s Janem Svatoplukem Preslem vydávat známý *Rostlinář* a své vlastenecké smýšlení projevil tím, že si k svému křestnímu jménu přidal další, umělé a v mnohém symbolické - *Všemír*. Chtěl se přihlásit k obrozujícímu se českému jazyku a vyjádřit svou touhu proniknout tajemství všehomíra. K tomu směřovaly obě jeho největší vášně, jimž holdoval s romantickou horoucností - věda a cestování. Cest podnikl hrabě Bedřich nespočítaně a v první polovině 19. století patřil nesporně k nejvíce zcestovalým obyvatelům Českého království. Procestoval Švýcarsko, Německo, Holandsko a celou západní Evropu, ale také Malou Asii, Palestinu a Egypt.

V letech 1846 - 1847 provázel známou vídeňskou cestovatelku Idu Pfeifferovou dokonce až do Brazílie a na cestě kolem světa. Všude si všímal své oblíbené botaniky a odevšad si přivážel cenné vědecké úlovky. Nebylo proto divu, že se v roce 1850 stal členem Královské české společnosti nauk a že stál u zrodu Národního muzea v Praze. Redigoval také botanický časopis *Lotos* a byl členem botanických společností v Edinburku, v Řezně a v dalších evropských městech. Po dlouhém, pestrém a plodném životě se nakonec uchýlil k svým příbuzným na Buchlovický zámek u Uherského Hradiště a tam v pozeňnaném stáří 95 let zemřel. Mladé ideály a touhy začínajícího vědce a lékaře Bedřicha Berchtolda dnes v Tučapech připomíná pamětní deska na budově místní školy.

3.4. Dějiny obce od r. 1824

Od roku 1824, kdy od pánů z Berchtoldů Tučapy koupil **Fridrich z Neupaura**, se v držení Tučap vystřídala řada majitelů (rodina Pfeifferova, rodina Dresslerova). Na sklonku 19. století byl zámek přestavěn do dnešní historizující podoby. Poslední majitelkou do r. 1945, kdy byl zámek jako německý majetek zkonfiskován, byla **Eliška**

Weberová. Když nemovitost počátkem století její otec kupoval, prý "*slyšena cena byla korun českých 1 850 000*". V současné době je v zámku domov důchodců.

Mimo zámek patřilo k bývalému velkostatku ještě 6 dalších obytných domů, dále Sádka, Malovec (poplužní dvůr), cihelna, hájovna, myslivna a Nový dvůr. Panský lihovar (původně v letech 1804-1880 pivovar) měl roční státní kontingent 30274 litrů, velkostatek zaměstnával ve 30. letech na 40 dělníků a měl neobyčejné vyspělé zejména rybníční hospodářství. Ve 22 rybnících (z nichž největší je rybník Pokoj, založený **Antonínem Obyteckým** kolem r. 1695) se chovaly a chovají ryby všeho druhu, zvláště však kapři a štiky. V obci byl také mlýn, dnes bohužel zpustlý. V roce 1927 byla v Tučapech provedena elektrifikace a v letech 1932-1936 byl vybudován vodovod. V 1. světové válce padlo 41 zdejších mužů, kterým byl na trvalou památku postaven pomník, ve 2. sv. válce padl 1 muž (V. Kunderát) v Praze na barikádách.

V r. 1921 se místní „Sokolská jednota“ (založena 8.8.1920) zajímala o koupi židovské synagogy, aby bylo kde cvičit. Žádost byla zamítnuta, a tak byla pronajata místnost od p. Dvořáka, majitele hostince "U modré hvězdy", za měsíční poplatek 20 Kč. V letním období se cvičilo na hrázi rybníka Pokoj poblíž splavu a na části louky pod hrázi, kde byla instalována konstrukce pro hrazdu a kruhy, bylo zde i doskočiště, to vše se souhlasem majitelky zámku paní Weberové. Od r. 1927 se v létě cvičilo na školním cvičišti, kde byla zřízena konstrukce pro hrazdu, kruhy a šplh (o rok později byl do cvičební místnosti opatřen k bradlům ještě kůň, kužele a lano). V r. 1926 se několik členů zúčastnilo sokolského sletu v Praze, ale pouze jako diváci, teprve v r. 1932 i jako cvičenci v počtu 10 mužů a žen. V témže roce se konaly oslavy 100. narozenin zakladatele Sokola dr. Miroslava Tyrše. Na jeho počest byla pojmenována celá nová čtvrť tučapská (Hajka) čtvrtí a ulicí Tyršovou, pojmenování se ale nevžilo a zaniklo. Úsilí o získání židovské modlitebny (synagogy) se setkal s úspěchem v r. 1933, kdy ji koupil od židovské obce pokladník jednoty, p. Jindřich Křivan. Sokolovna byla slavnostně otevřena 6. května r. 1934 veřejným vystoupením cvičenců u Pokoje. V době okupace došlo nařízením říšského protektora v říjnu 1940 ke zrušení všech sokolských organizací a majetek propadl ve prospěch Říše. Sokolovna byla zapečetěna a bylo zde také uloženo veškeré zboží zabavené v obchodech židovských občanů obce. Během války opustili řady Sokola Jindřich Křivan (+1944), Václav Kunderát (padl v

Praze na barikádách 6.5.1945) a v koncentračním táboře byl umučen Leopold Ančerl, otec později světoznámého dirigenta Karla Ančerla.

3.5. Tučapy v Monografii okresu soběslavského od E. Smrže z r. 1930

Obecní majetek tvoří 3,43 ha pozemků, radnice, škola, chudobinec a hasičská schrán. Svá vydání hradí obec 300% přírážkami. Katastr obce měří 889,4 ha, do něhož patří také "Malovec" (poplužní dvůr) a Nový dvůr (rovněž bývalý poplužní dvůr).

V místě je 3třídní škola, kostel, fara, pošta a telegraf, velkostatek, mlýn, 4 hostince, 9 obchodů, 3 obuvníci, 4 krejčí, 2 truhláři, 2 kováři, 2 pekaři, 3 řezníci, 3 tesaři, strojní zámečnick, kolář, tkadlec, bednář, sedlář, malíř, 2 zahradníci, pokrývač. Je zde obvodní lékař a četnická stanice.

Polní tratě mají jména: Na vrchu, Nad Kakalíkem, Okrouhlice, Gregor, Malovec, Dvorská poloha, Vejřice, Na Zhůrách, Na dolině, Ve zlé trávě, V čihadle, Kobyliny, Lůsy, Na vejhoně a Na hájkách. V okolí Tučap nalézají se v ornici vedle křišťálu i ruda titanová, rutil.

Obec je 454 m nad mořem, ale má vzhledem k lesním parcelám, věncícím katastr, dosti příznivé počasí, pro něž a pro pěkná koupaliště je od letních hostů s oblibou vyhledávána.

Dle posledního sčítání bylo zde 310 hovězího, 70 kusů vepřového dobytka, 22 koní, 960 slepic, 16 kachen, 41 hus, 150 holubů, 60 králíků a 30 včelstev.

Spolky: Sokol, Sbor dobrovolných hasičů, Sportovní klub, Spolek včelařů, Spořitelní a záložní spolek, Společenství smíšených živností.

O vzdělání občanů pečuje obecní knihovna, čítající 281 svazků. V obci čte se Národní politika, České slovo, Reforma a Lidový deník.

Občané zaměstnávají se jednak polním hospodářstvím a chovem dobytka a drůbeže, jednak jako dělníci v místním velkostatku, lihovaru a cihelně, v továrnách v Soběslavi nebo odjíždějí za výdělkem do Prahy. Pěstují mnoho ovoce, zvláště jablek, dobrých třešní a švestek.

4. Židovská obec v Tučapech

Do roku 1848 byly Tučapy jedním z největších židovských sídlišť na Soběslavsku, protože Židé, kteří měli v Soběslavi své obchody, se nesměli podle výsady udělené Petrem Vokem z Rožmberka zdržovat v městě přes noc, a proto byli nuceni usazovat se v okolních vsích. Počátek židovského osídlení v Tučapech není znám, ale židovská obec je poprvé doložena kolem roku 1697. Roku 1723 zde žilo 12 židovských rodin, před polovinou 19.století asi 30 rodin, roku 1921 jen 17 osob židovského vyznání a v roce 1930 už jen 11 osob. Místní Židovská náboženská obec byla po roce 1921 připojena k Židovské náboženské obci v Soběslavi. Židovská čtvrť, zvaná Nouze, se podobně jako v sousedních Myslkovicích skládala ze dvou částí oddělených rybníkem (dnes vysušeným). V severní části (v ulici vedoucí do Dvorců) byla synagoga, židovská škola čp. 64 a rabinát čp. 65. Roku 1830 tu bylo 9 obytných domů, v jižní části (ulice zvaná Na nouzi, západně od silnice do Dírné) býval špitál a 13 domů. Domy (většinou přízemní) v obou částech židovské čtvrti jsou v přestavbách dochovány.

Židovská škola byla založena v roce 1779 a zrušena r. 1881. Nejznámější učitelé byli: Erben, Freund, Ganz a Kohn.

Stará modlitebna, doložená koncem 17.stol., bývala v patře židovské školy. Zrušena byla po postavení synagogy. Synagoga se nachází v severní části židovské čtvrti, jihozápadně od centra vsi. Postavena byla roku 1779. V roce 1867 vyhořela a znovu postavena byla roku 1868. Působili v ní rabíni Schiller, Freund, Epoch a Schick. Bohoslužby se zde konaly asi do 1.světové války. Roku 1934 byla synagoga adaptována na sokolovnu a po r.1950 přestavěna na moderní tělocvičnu. V současné době je dochováno severozápadní průčelí se vstupním portálem.

Židovský hřbitov se nachází 300 metrů jižně od synagogy, jeho stáří je však sporné. Pravděpodobně byl založen kolem roku 1713, matrika vedená od r.1771 to naznačuje. Nejstarší náhrobní kameny jsou popsané hebrejštinou, nejstarší čitelný náhrobek pochází z roku 1737, náhrobky z období do 2. světové války jsou popsané němčinou a ty nejnovější češtinou. Hřbitov je relativně pěkně zachovalý, náhrobky jsou barokního a klasicistního typu. Mnoho starých náhrobků je zazděno v obvodové zdi hřbitova.

Většina tučapských Židů byla za 2.světové války odvečena do koncentračního tábora v Terezíně. Ze všech rodin se vrátili jen 3 lidé: Karel Ančerl, Hugo Bloch a MUDr. Alfons Blumen.

5. Karel Ančerl – nejslavnější tučapský rodák

Nejznámějším rodákem z Tučap je bezesporu skladatel a dirigent České filharmonie Karel Ančerl, jemuž byla v září r. 1998 odhalena pamětní deska na budově Obecního úřadu.

Tento světově uznávaný skladatel a dirigent židovského původu se narodil 11. dubna 1908, v domě č. 68 (budova donedávna patřila České poště), kde měl jeho otec Leopold Ančerl výrobu lihovin, likérů a rumu. Matka Ida, roz. Preiszová, pocházela ze Žiliny, kde měl její otec sodovkárnu. Byla to vzorná manželka, matka i hospodyně. Její domácnost zářila čistotou, byla pověstná znamenitou kuchyní a jedinečným pohostinstvím. Jako dospělý si směl Karel přivést neomezeně návštěv. Dvacet lidí ke stolu nevyvedlo nikoho z nich z míry a každý host se těšil pozornosti, jako by byl jediný. Oba rodiče vytvořili pro Karla a jeho mladší sestru Hanu prostředí plné pohody a štěstí. Karel na nich a na sestře velmi lpěl. Za první světové války začal chodit do školy, ale mnohem větší význam pro něj měly housle, na které se učil u řídicího učitele Josefa Menšíka. Dělal rychlé a velké pokroky, uměl si do nich vtělit celý svět, na gramofonu poslouchal Schumanna a Bizeta. Hrál v “orchestru“ žáků a učitelů ze Soběslavi. Soubor hrál k tancování po hospodách, účinkoval i s tlupou kočovné operety. Ančerl se k ní pokusil připojit, ale nevyšlo mu to. Toužil studovat konzervatoř i přesto, že z něj otec chtěl mít právníka. Traduje se, že rozhodujícím okamžikem v jeho životě byla návštěva operního představení v Praze. Bez vědomí rodičů složil zkoušky na konzervatoř, kde studoval dirigování (Pavel Dědeček) a skladbu (J. Křička, A. Hába). Jeho absolventskou skladbu Symfonietu provedla Česká filharmonie. V roce 1931 na sebe upozornil jako asistent dirigenta Hermanna Scherchena při přípravě světové premiéry Hábovy čtvrttónové opery Matka v Mnichově. V letech 1933-34 studoval na mistrovské škole konzervatoře dirigování u V. Talicha. Působil v orchestru Osvobozeného divadla Voskovce & Wericha, uchytil se v rozhlase jako zvukový

režisér. Roku 1935 poprvé řídil Českou filharmonii, ale než se jeho kariéra mohla rozvinout, zasáhly osudové události. Ančerl byl vyhozen z rozhlasu, posléze i s rodinou deportován do Terezína, kde sestavil provizorní orchestr mezinárodního složení, s nímž prováděl dva celovečerní koncertní programy. Jeho rodiče, manželka i sotva narozený syn zahynuli v Osvětimi, on sám zde přežil a dostal se do tábora ve Slezsku, kde se dočkal osvobození.

Po válce přijal místo dirigenta Velké opery 5. května a stal se šéfdirigentem Symfonického orchestru Českého rozhlasu, přechodně také působil jako profesor na Akademii múzických umění. Když emigroval Rafael Kubelík, který Českou filharmonii vedl tři roky po válce, byl Ančerl v prosinci 1950 jmenován Zdeňkem Nejedlým šéfdirigentem České filharmonie (kde působil až do r.1968). Stalo se tak bez domluvy s orchestrem, takže první léta poznamenalo napětí, Ančerl však prokázal své kvality. Byl přirovnáván k největším dirigentům té doby, sám Karajan ho pozval do Berlína. K Ančerlovu věhlasu přispěl i nástup dlouhohrajících desek, který vyvolal poptávku po nových snímcích. Byl považován za jednoho z největších hudebních interpretů, dodnes jsou známy např. jeho nahrávky písní Ježka, Voskovce a Wericha. V r. 1966 se stal národním umělcem, ale v r. 1969 emigroval do Kanady (zde vedl Toronto Symphony Orchestra), kde 3. července 1973 v Torontu zemřel. V Česku přitom není Ančerlovo jméno veřejně tak proslulé jako Talichovo nebo Neumannovo. Přitom to byl právě on, kdo svými nároky a schopnostmi dovedl filharmonii k technické virtuozitě a mezinárodní proslulosti. Mezi odborníky se dokonce říká, že lépe než za Ančerla už nikdy nehrála.

Starší syn Karla Ančerla **Jiří Ančerl** (*1946) studoval na konzervatoři a v roce 1969 odjel s rodiči do Kanady. Otec Ančerl znal dobře svého syna, a proto mu v závěti neodkázal celý majetek najednou, nýbrž jen pravidelnou rentu. Totéž se týkalo jeho bratra **Ivana Ančerla**, talentovaného malíře, který žil podobně nespoutaným životem. Ten byl v Kanadě uvězněn za obchod s drogami a posléze zavražděn.

V roce 1990 se vrátil Jiří do Prahy a okamžitě udělal několik skandálů. Měl pověst divocha a neřiditelné střely. Každému tykal, neznámé lidi přátelsky oslovoval nepublikovatelnými výrazy... Na soukromé oslavě prvního svobodného Silvestra byl fotografován, jak bujaře řve na zbrusu nového prezidenta Václava Havla (tato fotka vyšla ve Sternu přes celou stránku). Říkalo se o něm, že je "d'ábel", "macho"

a dominantní milenec, jehož divošské způsoby okouzly několik žen z vyšší společnosti, např. režisérku Irenu Pavláskovou. Mezi umělci měl mnoho přátel, jedním z nich byl i bývalý bubeník Olympicu a grafik Jan A. Pacák (viz. obr. 9 v příloze).

Jiří Ančerl žil v posledních letech v Klenovicích u Soběslavi, poblíž malíře Kristiána Kodeta (ten měl donedávna v Soběslavi galerii), ve vilce, která působila dojmem pravěké jeskyně. V lednu r. 2000 byl však nalezen mrtev v jednom pražském bytě. Jeho smrt je obestřena záhadou, těsně po vánočních svátcích r. 1999 prý svou vilku v Klenovicích prodal a s penězi odjel do Prahy. 8.1.2000 byl téměř bez účasti veřejnosti pohřben na bývalém a dnes bohužel zpustlém židovském hřbitově v Tučapech, kde měli Ančerlovi rodinnou hrobku (viz. obr.16).

6. Další židovské obce na Soběslavsku

6.1. Myslkovice

V letech 1850-70 měla obec 860 obyvatel, z toho 386 křesťanů a 474 Židů. Po zrovnoprávnění Židů v Rakousku-Uhersku r.1867 se začínají židovské rodiny stěhovat do větších měst z dosavadních venkovských sídlišť a myslkovická obec zaniká. Na počátku 20. století je v Myslkovicích už jen několik židovských rodin.

Židovský hřbitov je situován na kraji lesa nad fotbalovým hřištěm. Je velmi zachovalý a udržovaný zásluhou p. A. Novotného s otcem a jeho pomocníky M. Vychodilem a M. Masojídkem, kteří začali od r.1980 hřbitov restaurovat. Pomníky na hřbitově mají nápisy hebrejské, německé a ty nejnovější české (Aron Schönbraun s manželkou z r.1892, Barbora Pentličková a její muž Jakob z r.1916 a 1922, Ludvík Popper z r.1935). Na některých pomnících bývaly také znaky pokolení, z nichž nebožtík byl.

6.2. Přehořov

Ve 40. a 50. letech 19. století byl Přehořov obcí židovskou. Židé bydleli na pravém břehu Deštenského potoka směrem k panskému špýcharu, kde se říká „Za Židy“. Židů

bylo nejvíce v Soběslavi za Petra Voka. Ten je však nechal vystěhovat a do Soběslavi směli pouze za obchodem (viz Židovská obec v Tučapech). Část se jich přestěhovala také do Přehořova, kde měli synagogu. Jedním z nejznámějších Židů v Přehořově byl Adolf Polák, který zde v roce 1869 koupil zámeček. Od roku 1850 začalo stěhování Židů a roku 1870 jich zde zůstalo jen několik. Jedním nich byl Otakar Polák, velmi majetný muž, který před svou smrtí r.1928 odkázal pro chudé ze Soběslavi 30 000 zlatých, pro chudé z Přehořova 10 000 a pro chudé z Kvasejovic 5 000 zlatých. O. Polák je pochován na židovském hřbitově v Přehořově, který se nachází u lesa Starce. Posledním pochovaným na tomto hřbitově byl obchodník a hostinský Adolf Luft (†1934). Hřbitov není kvůli nedostatku financí udržován.

6.3. Pohoří

Nedaleko Pohoří se nachází městečko Jistebnice, které je rodištěm mnoha známých židovských osobností, jako například numismatika Viktora Katze (1880-1940), veřejného činitele a mecenáše výtvarných umělců Leopolda Katze a komunistického publicisty André Simona (1895-1952 popraven). Všichni tito Židé mají pomník na židovském hřbitově v Pohoří, který je situován na kopečku před obcí. Jsou na něm pomníky s nápisy jak hebrejskými, tak německými i českými. Nachází se jich zde přes 200, ty nejstarší pochází už z poloviny 17.století. Posledním pochovaným je Viktor Katz († 25.1.1940).

6.4. Stádlec

Toto město je rodištěm prozaika a autora učebnice židovského náboženství Josefa Žaluda (1850-1923 Praha). Je zde židovská ulice, ve které se nachází synagoga z 1.poloviny 19.století, adaptovaná na kulturní dům s kinem. Hřbitov není přímo ve Stádlci, ale asi kilometr od něj. Na rozdíl od ostatních hřbitovů je relativně mladý (z 1. poloviny 19. stol.), avšak velmi neudržovaný.

7. Osud soběslavských rodin Pollákových a Süsserových

Východně od města Soběslavi leží 4 km vzdálená vesnička Přehořov. Přehořov byl znám jako židovská vesnice, ale jen jedna rodina židovského vyznání byla široko daleko známa. Pollákovci vlastnili zdejší pivovar, lihovar, dvůr v Kvasejovicích, zámek a statek, ve kterém žili. Manželé Gabriela a Otakar Pollákovci měli 4 dcery: Annu, Elu, Marušku a Leonii. Leonie byla z dcer nejstarší a narodila se 21.4.1907. Když bylo Leonii 26 let, provdala se za Otakara Süssera, nar. 28.3.1897, který pocházel z bohaté árijské rodiny ze Soběslavi. Společně žili na okraji města ve vile, která je dodnes nazývána Süsserovou vilou. Rodina Süsserova podnikala v soběslavské firmě „Süsser a spol.“ se zaměřením na výrobu hedvábí. Postupem času Otakar převzal vedení celé firmy. Leonie pomáhala firmě tím, že pracovala jako tkadlena. Rok po jejich svatbě (1934) se jim narodil syn Otakar. O další 4 roky později se jim narodil druhý syn Karel. Každý víkend Süsserovi jezdili navštívit své příbuzné do Přehořova a dvakrát do roka zavítali do Prahy za svou tetou Kamilou Zuckerovou. Díky zaneprázdnění svých rodičů neměli možnost Otakar a Karel poznat jiná místa.

V Soběslavi měli Židé vlastní synagogu, která stála v dřívější Židovské ulici. Leonie se svými dětmi navštěvovala tuto synagogu převážně o svátcích. Rabínem tehdy byl p. Zrzavý, ke kterému Leonie docházela na výuku náboženství.

R. 1935 byly vyhlášeny norimberské zákony, v nichž byla zavedena „rasová“ definice židovství, která se vyznačovala tím, že židovská rasa byla určována nejen současnou nebo dřívější příslušností té osoby k židovskému náboženství, ale také současným či dřívějším židovským náboženstvím jejich rodičů a prarodičů, případně jejího manželského partnera, proto ani rodina Süsserova nezůstala norimberskými zákony nedotčena.

V Soběslavi žilo více židovských rodin. Mezi nejznámější patřili Zimmerovi, kteří vlastnili textilní krám, dále Frankensteinovi, kteří vlastnili koloniál, Wurmfeldovi vyráběli lihoviny, Anscherlíkovi pěstovali a dále zpracovávali obilniny, Penížkovi, kteří vlastnili 2 koloniály v Soběslavi, a Blannovi, kteří byli taktéž vlastníky koloniálu. Židovské rodiny v Soběslavi nebyly nějak omezovány ani vyřazovány ze společnosti. Všichni obyvatelé si navzájem pomáhali bez ohledu na náboženské vyznání, a proto ani Süsserovi neměli nepřátele. Leonie měla mnoho přátel, které velmi často navštěvovala,

a několikrát se stalo, že po osmé hodině večerní byla mimo domov. Nikdy však nebyla nikým udána.

Do své svatby Otakar židovského původu nebyl, ale protože se oženil se Židovkou, norimberské zákony z něj Žida udělaly. Aby se stal „čistým“, čímž by se vyhnul transportu do koncentračního tábora, musel by se rozvést, ale tuto možnost Otakar zavrhl. Proto r.1943 odjel do pracovního tábora v Terezíně, kde pomáhal s ostatními při stavbách. Leonie byla k transportu do Terezína předvolána koncem roku 1944. V té době byla rodina Polláková, tedy její babička, matka a tři sestry, z Terezína transportována do Osvětimi, kde stopy většiny Židů končí. Nejprve prošli sběrným táborem v Praze na Hagiboru. Do těchto táborů se museli dopravit sami a mohli být doprovázeni svými příbuznými. Zde se Leonie naposledy viděla se svými syny.

V její nepřítomnosti se o syny Otakara a Karla starala Mária Novotná, dlouholetá rodinná přítelkyně. Chlapci tehdy byli mladší 14-ti let a pocházeli ze smíšené rodiny, a proto se jim transport vyhnul. Mária s dětmi bydlela střídavě v Průšově Lhotě a v Soběslavi. Do školy chlapci nechodili, ale Mária je sama vyučovala. Během nepřítomnosti rodičů a Polláků Němci zabavili celý majetek v Přehořově.

Leonie si s sebou vzala ušitý spací pytel, prošivanou deku, knihu s citáty a několik kousků oblečení. Hned po příchodu do Terezína jí bylo přiděleno loupání slídy, která byla dovážena pravděpodobně ze Sudet. Jedinou její pomůckou při této práci jí byl malý kapesní nožík. I přes nepříznivé podmínky a mnoho práce Leonie posílala svým synům každý měsíc dopis. Tento dopis musel být napsán německy o 30-ti slovech a smělo se na něj odepsat pouze v případě, že byl odeslán s terezínskou poštovní známkou. Jednou za čas poslala Leonie balíček se slídou a s inkoustovými obrázky Terezína. Ke konci války se v Terezíně začaly budovat plynové komory, čehož se lidé v ghettu velmi obávali a přáli si konec války. Leonie v jednom ze svých dopisů popisuje jednu dámu, která měla stále připravené plesové šaty. Ty měli sloužit k „rozloučení se světem až půjde do plynu“. Jenže jistá česká firma odmítla dodat vrata, a proto se komory nedostavily. V ghettu se však rozšířil tyfus, kterému mnoho vězňů podlehl. Leonie zde zůstala i po osvobození Američany a jako zdravotní sestra pomáhala ostatním.

Soběslavští kolaboranti ji odvezli zpět domů do Soběslavi, kde se po dlouhé době setkala s manželem. Otakar sice válku přežil, ale vrátil se v zuboženém stavu. Za 1. světové války utrpěl dvojitý průstřel plic a v pracovním táboře se mu rány kvůli

krutým podmínkám znovu otevřely. Po válce se z Osvětimi vrátila Anna Polláková, jedna ze tří sester, která byla v rodinném táboře v Osvětimi. Není známo, jak se Anna zachránila, zbytek rodiny zemřel v plynové komoře.

Po válce jim byla navrácen majetek a Otakar s Leoníí se vrátili ke své původní práci. Karel s Otakarem začali chodit do školy a chod rodiny se vrátil zpět do svých kolejí. V srpnu r.1949 se však rodina dozvěděla, že má Karel leukémii a měsíc poté nemoci ve svých 11 letech podlehl. Otakar ml. byl přijat na gymnasium v Táboře, kde mu však bylo v kvartě vedením zakázáno studovat na této škole a byl přeřazen do Jevíčka. Po několika letech se do Tábora vrátil a zde odmaturoval. Byl přijat na vysokou chemickou školu, kde studoval na prospěchové stipendium. Další problém s jeho původem se vyskytl až u obhajoby diplomové práce – k této obhajobě neměl být vůbec připuštěn, ale díky sympatiím jednoho z profesorů diplom získal.

Dnes pan Otakar Süsser žije u své dcery ve Štětkovících, kde mají velký pozemek a vilu. V Táboře žije jeho syn se svou rodinou, umí číst hebrejsky, ale více se židovstvím nezabývá.

8. Závěr

Ve své práci jsem se snažila prozkoumat dějiny Židů na Soběslavsku, zaměřila jsem se především na dějiny židovské obce v Tučapech. Myslím, že se mi tento úkol podařilo částečně naplnit, ale bohužel prameny, ze kterých jsem čerpala hlavní informace, byly místy nesourodé a nepřesné. Pokusila jsem se je tedy sjednotit a prezentovat srozumitelnou formou.

Tato práce mi umožnila porozumět mnohdy nelehkému osudu Židů v Čechách, který byl často naplněn ústrky, pronásledováním i opovržením, ale situace židovských obyvatel v malých obcích však mnohdy nebyla tak kritická – zastávali povolání v oboru finančnictví nebo obchodu a se svými křesťanskými spoluobyteli žili v celkem dobrých vztazích. Po staletích většího či menšího útlaku se r. 1848 stali rovnoprávnými občany a jejich postavení se značně zlepšilo, např. v samotných Tučapech byl koncem 19. století starostou Emil Wurmfeld, který byl židovského původu (viz Přílohy – Dopisy).

20. století však Židům přineslo dosud největší utrpení a pronásledování v jejich dějinách, židovská politika nacistického Německa vyvrcholila během 2. světové války genocidou židovského etnika – holocaustem, což pochopitelně postihlo i Židy na Soběslavsku.

9. Seznam literatury a pramenů

Literatura:

- Fiedler, Jiří: Židovské památky v Čechách a na Moravě, Sefer, Praha 1992
- Pěkný, Tomáš: Historie Židů v Čechách a na Moravě, Sefer, Praha 2001
- Smrž, Emil: Monografie okresu soběslavského, Tábor 1930
- Šrom, Karel: Karel Ančerl, Editio Supraphon, Praha 1968
- Pamětní kniha obce Tučapské, 1915
- Naše dny se naplnily, Z historie Židů v jižních Čechách, České Budějovice 2002

Prameny:

- Kronika obce Tučapy z 50. let 20. století
- Mladá Fronta Dnes, 12. 2. 1999, str.12
- Táborské listy, 25.11.1995, str. 10
- <http://www.tucapy.cz>
- Heřmánek, Petr; Bína, Milan: Židovské hřbitovy v jižních Čechách, práce studentů soběslavského gymnasia

10. Seznam příloh

- Příloha 1 - Data s židovskou tematikou z Pamětní knihy obce Tučapské
- Příloha 2 - Dopisy občanů židovskému starostovi obce E. Wurmfeldovi z r.1880
- Příloha 3 - Z obecní kroniky: historie Tučap dle Riegrova naučného slovníku z r. 1912
- Příloha 4 - Úvodní list z Pamětní knihy obce Tučapské z r. 1915
- Příloha 5 - Fotodokumentace

Z Pamětní knihy obce Tučapské (založena r. 1915)

- data s židovskou tematikou, citováno v původním znění -

r. 1895

Ve Štýrském Hradci zemřel dne 5.dubna, l.p. 1895 svobodný továrník železářského a měděného zboží, rodák a příslušník Tučapský, israelita Joachim Winternitz, zanechav po sobě značné jmění. Ve své poslední vůli z 20. května 1894 nezapomněl své rodné obce a její chudinu bez rozdílu náboženského, určil 1000 zl. k založení nadání pro chudé bez poplatku. Úroky z nadání mají být rozdělovány každého roku v den úmrtí zakladatelova a to 1.března mezi chudé, křesťanské místním farářem a 2.března mezi chudé israelské představeným náboženské obce židovské. Obnos 1000 zl. byl obci tučapské podle závětního ustanovení po roce úmrtím prostřednictvím c.k. okresního hejtmanství v Táboře hotově vyplacen.

r. 1915

Dne 24.února 1915 přivezeni do Tučap uprchlíci z Bukoviny a Haliče, vyznání mojžíšského bylo z nich 29. Ubytováni byli zprvu ve staré škole židovské. Státní podpory dostávali na počátku 70 H. denně pro jednu osobu, později podpora zvýšena na 1K. Uprchlíci byli tito: Süsche Abelec, manželka Rachel, Jakob Abraham Jakob, Nissen Schneider, Oskar Niederhofer, Isak Goldenzweig, Chaim Heitner, Rifka Steinbock, Moses Zloczower, Jankel Menasches, Salomon Libermann, všichni s rodinami. V první polovici prosince 1915 odjeli z Tučap, obdrževše povolení c.k. okresního hejtmanství v Táboře.

r. 1934

Tělocvičná jednota Sokol začátkem r.1934 koupila za 6000 Kč od israelitské obce místní židovský kostel (synagogu) a úpravou budovu přeměnila v Sokolovnu. Slavnostní otevření Sokolovny konáno bylo v pátek 6.července za protektorátu obecního zastupitelstva, téhož dne odpoledne pod rybníkem Pokojem konalo se sokolské veřejné cvičení.

r. 1940

V tomto roce počala též persekuce osob židovské národnosti (Ančerl, Bloch, Winternitz), byli označováni žlutými šesticípými hvězdami, museli odevzdávat radia, měli omezenou nákupní dobu, zákaz vstupu do veřejných místností a styk s ostatními občany. Koncem roku byly všechny židovské obchody uzavřeny. Od tohoto roku byli vybízeni občané pracovním úřadem k dobrovolným pracem v německém válečném průmyslu. Později dělo se tak nuceně. Celkem ve zdejší obci totálně nasazeno 36 osob.

r. 1941

Na podzim tohoto roku byli německými úřady vystěhováni všichni občané židovské národnosti do Dirné a Myslkovic. Všechn jejich majetek byl zabaven.

r. 1945

Během německé okupace bylo z obce odvečeno 16 občanů, židovských příslušníků, do koncentračních táborů. Z německého vězení vrátili se pouze 3 občané – Karel Ančerl, Hugo Bloch a Alfons Blumen.

r. 1950

Počátkem roku přistěhoval se zvěrolékař, MVDr J. Noll, pro kterého byl renovován dům č.p. 3 bývalého židovského občana K. Winternitze, uhynulého v koncentračním táboře.

r. 1959

Karel Ančerl, dirigent Čs. státního rozhlasu a laureát státní ceny, prodal svůj dům č.p. 68 Správě pošt a spojů. V důsledku toho došlo po vnitřních úpravách k přestěhování poštovního úřadu z č. 46 do toho domu (v r. 2000 byla pošta přestěhována do budovy Obecního úřadu na návsi, pozn. autora).